

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

№ 211 (4695). 1960 ч. сентябрь 8, четверг. | Өртөө 20 көп.

АГИТАТОР — МУРНАКЧЫ ДУРЖУЛГАНЫҢ ПРОПАГАНДИЗИ

Мал болгаш чар ажылының културалык бедирин болгаш күш-ажалдын бүтүрүчүлүгүн өздүрерин, продукцияны бот-гүсөл чыгарып таандырамынче уткан мурнакчы дуржулганы болгаш эртеминин чедишигинин пропагандалап иштеринде агитаторлардын чыгууа согулгама. Бу улут болгаш харымсалгалык сөрдүганы боттаандырынына агитаторлардың төз болгаш чыгууа агитатор алынууу ролдуу.

Каз-Хем районунун партия органынын 400 агитаторлар чыгарып турар. Мурнакчы дуржулганын негизинде олардын агитацияда улут чери элөөн. Бызааларын тагынтырып экилер депшилагетти арнамын «Тилдеге» колхоз элөөн, ан оуу областың өске колхозтары шындоп ап турар. «Тилдеге», «Ленин орук», Ленин аттыг колхозтар инекти электир биле сагырынын боттаандырган. Оун агымы-биле Ленин аттыг колхозта 2 сааныч 193 инектерин, оларын аразында Ульяна Язавлева 60, Клана Мышлар 40 инекти саап турар. Моон түнелинде, килограмм сүтүн бот үнөө 1958 чыла колхозта 1,85 рубль турганына улур ам 80 көпкече чедир чыгыттынын. Хойну электир-биле кыргызын, ханнарым станок чок, бөлү-биле ажаар болгаш өске-таа депшилагетти артыларже ол районун чымык колхозтары шилчин кирген болгаш чымыкы киреринче белеткеди чорудуп турар. Ажылдын депшилагетти мурнакчы дуржулгалары районуну колхозтарынын чар ажылында база негизер турар.

Ажылдын мындыг ма дуржулгаларын негиздеринде агитаторлар боттуу ролду ойинаар. Мурнакчы дуржулгалар олар чүгө сес кырында пропагандалап турар эвес, харым оуу ажил-агытта, бригадала болгаш бригадала негиздерин боттарынын боттуу, төз киркиргези-биле чедип ап турар.

Бил-Хем районунун «Халык» колхозта партия организациям (секретари эш Ершов) масса политиктиг агылды өөлүгү үдө элөөн өккөжткен. Ол агылте белеткеди коммунистерин, комсомолчуларын, көзө ажил-агыттын специалисттерин, балыкчыларын чыгарып кирген. Колхозтун төз сүт-араан фермагында элетинин эш Тюрская агитаторлар турар. Беседанын ол чүгө инети байдалар-биле кыргыларлаткымай, харым, колхозтун, маалык фермагынын амдырылындан боттуу чижектерин, мурнакчы сааныч комсомолчу кыстар: Рая Тимофеева, Тана Байкара, Ким Манчэт-өөл оларынч агылды мурнакчы дуржулгаларын чыгалдышкан, четте-чери чыгуула, оуу ууттаарынын боттуу хөгжөглөрүн ап турар. Агитацияны агылды-биле мурнакчы колхозтарынын чыгалдышкан, четте-чери чыгуула, оуу ууттаарынын боттуу хөгжөглөрүн ап турар. Агитацияны агылды-биле мурнакчы колхозтарынын чыгалдышкан, четте-чери чыгуула, оуу ууттаарынын боттуу хөгжөглөрүн ап турар.

Ам сорулга болза партийни агитациянын дөштүгү болуру дөштү агылды чорудары болур. Маңда кол чүгө болза агитаторларын шын шилди алмыр, маалык бүтүрүлгенин мурнакчыларын аңа киршигерин, өн-биле кыды агитаторларын агылды боттуу-биле улуртуру, агитаторларга дууларын, оларнын сезимдерлерин өй-биле организастары болгаш агитатор бүтүрү мурнакчы дуржулганын пропагандиз болурун чедип алмыр болур.

Агитация агылдын кайы хлере бедик денелете турар турарын, оуу партия организастарынын талазындан канчаар улуртуру турарын үнелер көрө районуну, бүтүрүлгенин, колхозтун, совхозтун, фермагынын мурнуна тургустанган тодаргай согулганы оларнын канчаар күсөдип турарындан жөөр.

ОБЛАСТА ДУЖУТ АЖААП АЛЫШКЫНЫҢ БОЛГАШ КУСКУ АЖЫЛЧЫ АНДАРЫЛГАЗЫНЫҢ ЧОРУП ТУРАРЫНЫҢ МЕДЭЭЗИ

(1960 ч. сентябрь 5-те, хуу-биле)

Райондарың колхозтары	Кескен тараа	Кескен тарааның бастырылганы	Куску агылчы аңдарылганы
Каз-Хем	37,4	53,2	11,5
Танды	37,1	33,4	20,3
Чаз-Хал	27,0	91,1	42,4
Тайга	26,3	99,7	12,1
Сүт-Хал	25,2	96,8	2,4
Барыш-Хемчик	22,8	95,7	12,9
Өзүр	21,8	—	—
Улут-Хем	21,5	85,1	10,5
Чөөн-Хемчик	15,5	91,1	—
Бил-Хем	15,5	66,9	0,9
Эрзин	—	—	—
Тес-Хем	—	—	—
Совхозтар:			
«Кызыл партизан»	56,2	46,6	—
«Межегей»	49,7	53,1	9,1
«Тилдеге»	31,2	76,8	1,0
«Барык»	30,9	100,0	14,2
«Элегес»	23,4	91,5	2,2
«УТКА 25 чыла»	19,7	92,1	4,8
«Өнөк»	2,4	43,0	—

Сентябрь 5-ке чедир тарааның кезилдизе областа 28,5 хуу, оң иштине колхозтарда 26 хуу, совхозтарда 33,8 хуу күсөттинген, а кестинген тарааның 66 хуууу бастырттыган. Куску агылчы аңдарылганы областа 8,9 хуу, оң иштине колхозтарда 10,8 хуу, совхозтарда чүгө 4,3 хуу болган. Өрткөп чылдык сентябрь 5-те тарааның 43,9 хуууу күсөттинген турган.

Дужут ажаап алышкынының болгаш күрүнеге тараа садарының мурнакчыларының хүрээлежин улам өстүрер

Баштайгы ийи хүннерде

«ЗИС-35М» деп маркалыг, ТГ-68-55 дугаарлыг чүк машиназын Шагаан-Арыгын, Чаз-Халда тараа хүлээп алыр пункттарына тарааны сөөртүп экилеп, дужаап турар. Ол, дун-хүнде 6 рейсти кылып, 3,5 тонна тарааны сөөртүрү машина-биле шүпүт 21 тоннамын сөөртүп чедирген. Чуркута: чолвачы А. Талапов Каммылды-Ховудан тарааны бодунуң машинасында чүдүрү турары. Фото С. Фокостовтуну.

Биймакты куду баткан, Доора-Дагы эрден өрү чоктоан кижи Бор-Бат-Тейинн ховуунда тараажыларын магданчыг күш-ажалын дараан-на сонугурай бөөр.

Тараа кестирген комбайн, күскү шөлдерин аңдарган трактор агрегаттары, тараа сөөрткен машиналар, комбайн оруу аштаан эвентулар дөштү кандыг ажил чөк дээр. Сүт-Акомине оруткун Хемчике таламында хову турлаа лоуун, палка болгаш өске-даа көртүгүлөр-биле шметтинген.

Сүт-Хал районунун «Алдан-Малдыр» колхозтун 1-ги хову бригаданы күскү хову ажылын ынчаар организастыг эгелөөн. Бригадир О. Уккеев, үчөткч М. Отук олар ажылды бидилин-биле башкарып турар. Колхозтун 3 комбайнлары хову

Колхозтун хову шөлдеринде

УРБҮН. (Телефон-биле). Чаз-Хал районунун «Найрада» колхозунуң тараажылары Терезинде болгаш Шанчыда тараа ажаап алышкынын массалык чорудуп турар. Колхоз 4400 га тараа култураларында 1200 га кымыл-тасты, 126 га суланы ажаап алган.

Бо чымыл каң болза-даа Терезинде тараа култураларында 7—9, а Шанчыдан 13 центнер дужуту бир гадан ортума-биле ап турар. Колхозтун тараажылары чар дужуту чидирит чок ажаап алыр дөштү 15 комбайн-биле шалпытын чорудуп турар. Болхоз күрүнеге 596 тонна чар дужуттун тараанын кирген болгаш тараа садары үгүлчүлөп турар.

Шөлдерде ажил-иш

ИШЕНИ. (Телефон-биле). Сүт-Хал районунун «Ишени» колхозунуң тараажылары тарааны чидирит чок ажаап алыр дөштү чүгүлдүгү ажилдап турар. Ам шөлдерден 318 гектар кымыл-таст болгаш сула, 135 гектар элекке ажаап алдыган. Баштайгы тарааның ба бүтүрүндө ортумак дужуту 8—9 центнер болган. Эң дөре дөштү учуртаарын гектары 12—13 центнер дужуту берип турар.

Ажаап алышкынын дөрт комбайншымын-биле чорудуп турар. Тулуш Дырмак-чөөл «С-4» комбайн-биле хүнде 8 гектар чөрияң тараанын ажаап алмырн 10—12 күсөткен.

Секу Турениң Москвада чедип келгени

Политиктиг улуг агылдыкчы болгаш тайбың дөштү шылгараптай делүүшөөн, Гвией Республичаның президентин Секу Туре албан ужурунда Москвада сентябрь 6-да чедип келген.

Эштер Н. Г. Игнатов, А. И. Макаев, Д. С. Полянский, Н. С. Хрущев, СССР-инң Дөди Советинин Президиумунуң Даргазынң оракачы Ш. М. Арушанян болгаш өске-чүгө чыгуулааннар. (СЭТА).

Моол өнүктөр Каз-Хем районга чораан

Моол Арат Республиканың Хуб-стугу аймагыдан Совет Тывада аалдап келген уран чүгүлдүгү концерт бригаданың кезигинерин Каз-Хем районунуң төвү Сарыг-Сепке ол районун Чингиз-Дар, Хайрылыг, Саргал дөштү ышкан тараалан хову-шөлдерин таварып, колхозту тараажыларын өстүрген чагай тараа култураларын көрүп, оларнын күш-ажылы-биле оруу-суур зайы-биле таныжып чедер бергенер. Моол өнүктөр «Коммунисте орук», «Октябрь» 14 чылы колхозтарынч тогуу туралгаларыга концерт программанын чымык номерлерин көргүскенин колхозчу тараажылар сонугурап көргөнөр.

Совет чүртүгү тыва эштер, өки-и бе ыңар?

Аалдарында тайбың агыл ийи түлүк,	Совет чүртүгү тыва эштер, өки-и бе ыңар?	Туудуларым даглар ышкан бедип үнгөн,
Аас-кежиң чагай үнү чаңгыланган,	Арга, даглар өдөө чедир тараа чалган,	Тургузулчу тыва эштер, өки-и бе ыңар?
Аалдар ады өндүр бедик ужуң үнгөн	Аш-чөми сава дөлүп алекшээрээн,	Эабек чагай, далай ышкан чуртталгалыг,
Амы-дуңма тыва эштер, өки-и бе ыңар?	Бай-ла стүү хову сагай одарлаан,	Эчис оруун коммунизм чырыккылаан,
Орж-чөпүнүң хайыралың көрүп өскөн,	Байлак чурттуг тыва эштер, өки-и бе ыңар?	Эвиледиг соруу-биле ижин каткан
Онаа улуг күзөл соруу күсөттинген,	Улуг хемин далайларже саат чок кирген,	Эрчим өнүкү тыва эштер, өки-и бе ыңар?
Социализм херелиңе хөгжүп мандаан,	Улустарың аразында денге хөгжөөн,	Моол дылдан өчүлдүгүн Б. ХВӨҢМЕЙ.

ТЫВА ЭШТЕР, ЭКИ-И БЕ ЫҢАР?

Р. Саңагмав.

Ушкү кварталдың сөөлгү айы арткан, а хүлээлгелеривис канчаар күүсеттинип турары?

Август айның ушкү декаданы доозулган. Ам ушкү кварталдың чангыс айы азы үш декадазы аркан. Ам бир көрүп кээриниске, ол доосту берген турар. Августтун ийгилиги декаданын түнөинде артып калган ээтинчү бо сөөлгү декадада 31 хууа, сүттүң 44 хууа, дүктүң чүгө 14,2 хууа күүсеттинген. Моон ал көрөгө, күрүңгө дүк садар хүлээлгө кончук четпес күүсеттинип турар-дыр. Бо болса колхозтарда, совхозтарда хой агарлаашкыны кончук өсүм чөүрүп, кыргыттыгын дүктү садары саздап турарын херечипен турар.

Эрткен декадада Тожу районун колхозтарының ажил-ишчилери 309 центнер сүттү күрүңгө саткан, ам чүгө 19 центнери арттырган. Ичтанаш ушкү кварталда күрүңгө сүт садар хүлээлгенин күүсеткен, Төрөн чуртка баштайт рапорт берерлерин бирези Тожу район болурунда чигинип чок. Ичталаш-даа эрткен декадада од районун колхозтары күрүңгө чангыс килограмм-даа эт сатпаанын ам-даа 37,5 центнер ээти садары хевээр арткан. Арткан 20 центнер дүктүң чүгө 3 центнери саткан.

Эт, сүт бүүдери болган күрүңгө садары көүдөдир талазы-биле Улуг-Хем районун колхозтары эрткен декадада дээр көргүзүлгө болган: 6351 центнер ээти, 861 центнер сүттү күрүңгө саткан, байдалын элээн экижипкен. Ичталаш-даа дүк садар хүлээлгени кончук өсүм күрүңгө турары-биле ам-даа 390 центнер дүк арткан. Ол болса өскө кайы-даа райондан хой. Эрини район ушкү кварталда сүт садар хүлээлгени ам күрүңгө алган болган эрткен декадада 2536 центнер ээти саткан. Ичталаш-даа күрүңгө эрткен декадада чангыс килограмм-даа дүк сатпаан болган 316 центнер дүк хевээр арткан.

Эрткен декадада Бай-Тайга, Барымы-Хемчик, Өвүр, Каз-Хем, Биш-Хем районнар күрүңгө эт, сүт садары мурнукузундан экижипкенер. Ичталаш Каз-Хем район 3454 центнер ээти, 962 центнер сүттү чангыс декадада саткан. Танды район бо декадада мал ажылының продуктуларын садарынын темпини элээн дүргөдөтө-дээ, июльда болган августтун баштайгы хонуктарында докудул турганынч чылдагынында болбайды улуг эттинмесен. Ол район ам-даа 9 муң ажык центнер ээти азы сентябрийн декада бүтүрүндө 3000 центнерден өвөш өвөс-

Тываның колхозтарының болган совхозтарының ажил-ишчилери ушкү кварталда күрүңгө 126640 центнер ээти, 47900 центнер сүттү, 5394 центнер дүктү садар деп хүлээлгө алганнар.

Сентябрь 1-ге чедир күрүңгө сатканы: эт — 65948 центнер, сүт — 37793 центнер, дүк — 2829 центнер.

Кварталдын төнчүзүңгө чедир күрүңгө садары: эт — 60692 центнер, сүт — 10161 центнер, дүк — 2565 центнер.

да-даа дүк садар хүлээлгени кончук өсүм күрүңгө турары-биле ам-даа 390 центнер дүк арткан. Ол болса өскө кайы-даа райондан хой. Эрини район ушкү кварталда сүт садар хүлээлгени ам күрүңгө алган болган эрткен декадада 2536 центнер ээти саткан. Ичталаш-даа күрүңгө эрткен декадада чангыс килограмм-даа дүк сатпаан болган 316 центнер дүк хевээр арткан.

Эрткен декадада Бай-Тайга, Барымы-Хемчик, Өвүр, Каз-Хем, Биш-Хем районнар күрүңгө эт, сүт садары мурнукузундан экижипкенер. Ичталаш Каз-Хем район 3454 центнер ээти, 962 центнер сүттү чангыс декадада саткан. Танды район бо декадада мал ажылының продуктуларын садарынын темпини элээн дүргөдөтө-дээ, июльда болган августтун баштайгы хонуктарында докудул турганынч чылдагынында болбайды улуг эттинмесен. Ол район ам-даа 9 муң ажык центнер ээти азы сентябрийн декада бүтүрүндө 3000 центнерден өвөш өвөс-

ти садар болза ам хүлээлгө күүсеттинер. Бир өвөс бүтү күштерин, аргалары долузу-биле ажылаар болза, Танды районун ажил-ишчилеринде бо хожудаашкыны ажып эртеш, мал ажылының продуктуларын күрүңгө садар хүлээлгелерин хуусазында күүсеткен дугайын Төрөн чуртка рапорттаар бүтүр арга бар.

Күрүңгө дүк дужаар хүлээлгенин областта чангыс «Элегес» совхоз күүсеткен. Ичталаш-даа бо совхоз ушкү кварталда эт дужаар хүлээлгенин чүгө 17,5 хуу күүсеткен болган ам 3345 центнер эт арткан. Бир өвөс бо темп-биле ажалдаар болза совхозтун директору эш Берсеневка ам чангыс ай өвөс, 7 ай хире үе херек-тир.

Тес-Хем район мал ажылының продуктуларын күрүңгө садар хүлээлгелерин күүседир талазы-биле мурнуку декадаларда бөдүнүк жажары Эринини орангы мурнап турган болза, чаа эрткен декадада темпини

кончук өсүмүндөп, ээти чүгө 37, сүттү 403, дүктү 12 центнерин сатканы дыка четпес.

«Барлык», «Кызыл партизан», «Тивилгө» совхозтар ушкү кварталда күрүңгө сүт дужаар хүлээлгелерин күүседирине болза-даа, эт талазы-биле дүвүрөзүнүн байдалда туруп турар. Оларын кайыма-даа бир мундан ийи муң ажык центнер ээти сентябрьда күрүңгө дужаар ужураут. Ол ышка «Өвө» совхоз 2200 ажык центнер ээти дужаар. Совхозтарың малчынары, тускай эртемчилери колхозчу малчынардан хожудап калыры таарымчалык болур бе? Моңу боданып көрө чогуур.

Чыл эгезинде ажил-агыл, бригадалар, ферма бүтүзүңгө, бүүдүргө үчүстү бурзуңгө мал ажылының продуктуларын бүүдери болган күрүңгө садарын көүдөдир аргаларын көдөңнөп ажил-ишчилери боттары санап көргөш, хүлээлгелерин алган болгай. Ам чандык черлерде ол хүлээлгелерин күүседир дөш бүүдүрү чидип демисел чорутуумайы турарын үстүңдө чижектер болган моң адаанда чургайлар тодаргай көргүзүп турар-дыр. Ам ушкү кварталдың чангыс айы арткан. Арткан хүлээлгелерин бо айда күүседирини бижып графинин тургузуп, оңу күүседир турарынын хун бүтүрө контролон тургузуп, шиптиривинг хемчеглерин алмы негеттинип турар.

Азербайджан ССР. Кураның солгай талакы эринде Али-Байрам-динскийн одалга-биле ажилдаар электростанциянын түдүк турар. Оон бүү-ле дерини ажык черде тургускан. Оон ачындына станциянын түдүк дерининиң хуусаалары болган материалдык чарыгдалдар дыка кызмырлып турар.

Ам кол дериниң — бири блоктуң котёл-агрегаттарын эитен турар. Ол сорулга-биле мында 100 тонна ар деңизилг кранын тургускан. Диаметри 2,5 метр хоолгай сүт дамчыдыгызын бир километр хире черге шөк салыр ажилды эгезген. Сүт чаяр каналдын хаалчак дербелчин-тоннель сүт дамчыдыгызын бетон конструкциялар-биле түдүк турар.

Электростанциянын түдүкүзүңгө баштайгы току айтык хуусааларында эрте бээр сорулганы салган.

Чурукта: сүт чаяр каналдын хаалчак дербелчин-тоннель сүт дамчыдыгызын эитен турары.

Фото Ф. Шевцовтун.

СЭТА-ның фотохрониказы.

ТАНДЫ РАЙОНДА

СИЛОС САЛДЫНГАН

«Межегей» совхозтун Доора-Хандына силос салыр бригаданы 2000 тонна силосту салтап, август 28-те планын күүсеткен. Бригаданын ажилдап турар техниказын баш удур кынап, белеткеп алганындан ужузук чок ажилдап келген. Силос сөөрткүчүлери—чоллачылар сөөртпөс чогуур норманын хунуң-не: А. Попов 375—520 хуу, Г. Приботко 290—300 хуу, а силос күүсүлери М. Москаленко 300—330 хуу кылдыр күүседип турар. Ол ышкан тракторист М. Загаченов болган силос чүдүрүкчү А. Гачев социалисттик чарышка идеякпейлиг кижипин турар.

Ук бригада ам күрүңгө тараа садар ажилде шилчээн.

ОНТА ШЫН ЭВЭС

«Межегей» совхозтун Кара-Булуң салбырының эргелекчи бо чымын үш удаа солушкан. Ичтанаш мында сикен көзөр бригада ажилын ооздалап эгезген. 10000 центнер сикен белеткээр турган, чүгө 2000 центнерин, 3700 тонна силос салыр турган, чүгө 150 тоннаны салган.

Силос салыр бригаданың бригадир К. Переверзин, үчөгичи В. Кудинов олар ажилды кошкык башкарып турар. Техникага камналга чок болганындан сикен көзөр 11 машиналарынч чүгө чангыс ажилдаар.

Мал чемнеринин белеткелди ооздалап, дүжүт ажалдамы түлүктөн турда эргелекчи В. Ковалевкоңу В. Никитин-биле салаанын олта шын эвес. Бригадада күш-ажылды кошкык организастан.

Учөгич В. Кудинов бригаданы хаая келир, чедип келгенде үр болбас, суурга арагалан хүнээр. Кым, чуну кылып турарын билбес.

Ол чорук ажилчынары ажилга хөөк чок чорукка чедирп турар. Эрткен даштанга хунуңде 40 ажык шефилер Кызылдан келген. Субботода Переверзин Кудинов бригаданы келбөзүндө шефилер чарык хун дүргүңдө ажил чок турганнар. Шаа ышкы организаас чок чорук бригаданын ажилында шалтык болуп турар.

С. Танзын-оол.

ХОЙЖУ МАЛ ЧЕМИН БЕЛЕТКЭЭН

Хойжу С. Дамылдай «Совет Россия» колхозта 13 чыл дүргүңдө хой кадрлар, төрөөн колхозуңга 4 муң ажык баш хойжу өстүрүп берген. Бо чымын ол 301 хойжун хураганнарын менди доруктурган болган хой бургуңден 2 кг дүк алып дөң сөзүн ээлен турар.

Чай дүргүңдө С. Дамылдайның кадарган хой аки денгилдеп болган. Хойжу олар-белеткери чымын таарымштырган. Бодунуң дүжү-биле 5 тонна сикени белеткээр деп хүлээлгө алган, амгы үеде 6 тонна ажык сикени белеткеп, ол ажилын ам-даа уламчылап турар.

Оон-биле чергелештир С. Дамылдай 2000 бодол будук-өртүнү белеткеп алган.

С. Дамылдайның кара-кымыл күш-ажылын колхоз баштаар чери-даа, район организациаларында мурунда чылдарда база демделеп турган. Эрткен үеиң дүргүңдө дүжүлгө алы хойжу катан өртөктөп бараан чүдөлдөрү-биле шаныдан келген. СЭШ-нин Танды райкому болган райкүссом С. Дамылдайнын Хүндөл бижи-биле база шаңнаан.

Хойжу С. Дамылдай кыштаанын септелгенин бөдү кылып алган.

Ч. Маадыр-оол.

МАЛ АЖЫЛЫНЫҢ ПРОДУКТУЛАРЫН САДЫП АЛЫР ТАЛАЗЫ-БИЛЕ ХҮЛЭЭЛГЕЛЕР МЫНЧААР КҮҮСЕТТИНИП ТУРАР

(1960 чылдың сентябрь 1-де мөдээ (центнер-биле))

РАЙОННАР	III кварталда алган хүлээлгелер			III кварталда дужааган			III кварталда ам-даа дужаары		
	Эт	Сүт	Дүк	Эт	Сүт	Дүк	Эт	Сүт	Дүк
Тожу	1740	960	20	1365	941	3	375	19	17
Бай-Тайга	10910	1850	499	7831	1701	283	2179	149	216
Тес-Хем	8883	1270	445	5322	1138	300	3561	132	145
Эрзин	10293	1290	432	3627	1344	116	6666	—	316
Каз-Хем	11434	5200	202	6578	3857	50	4856	1343	152
Сүт-Хал	5730	2070	224	2729	1534	55	3001	536	169
Улуг-Хем	13680	6350	792	9179	4634	402	4501	1716	390
Чал-Хал	5670	1600	172	1976	1073	56	3694	527	116
Биш-Хем	13160	8810	532	5101	6449	190	8059	2361	342
Чаян-Хемчик	13200	5220	466	6676	4590	358	6524	630	108
Барымы-Хемчик	8770	2060	430	4604	1800	185	4166	260	245
Өвүр	7330	2100	445	3225	2023	304	4105	77	141
Танды	16740	9120	735	7735	6709	527	9005	2411	208
Оң иштинде совхозтар:									
«Элегес»	4050	1800	300	705	1294	348	3345	506	—
«УТРА 25 чылды»	2880	950	300	2141	713	269	739	237	31
«Өвөк»	3350	2590	265	1128	2387	134	2222	203	131
«Барлык»	3680	650	260	1459	815	99	2221	—	161
«Межегей»	2200	2700	70	1133	2057	15	1062	643	55
«Кызыл партизан»	1880	800	70	879	885	29	1041	—	41
«Тивилгө»	2370	400	110	652	474	25	1718	—	85

Агарлаашкын пунктузунда

Каз-Хем районун «Совет Тыва» колхозунуң Сут-Бажында агарлаашкын пунктузунда 15 хачымып электр кыргында агрегаты болган хол хачымып 10 ажык август 24-тен сентябрь 1-ге чедир 1200 баш хойжу агарлап кыргаш, 620 кг ажык агар-

ны алган. Колхоз бо чымын 3000 баш хой агарлаар. Ирт кадарчым Дамба ирт бүтүрүндө 600 грамм агарын, хойжу М. Сава-Байер хой бүтүрүндө 500 грамм агарын ап турар. С. ДОНЗУМ.

Дерги садым малчыннарга

Эрзин районун иракта малчынарында дерги садым четпейн турар. Райло баштаар черинин хол кичөөңгейин өлгө угландыра чогуур. Дерги садымын эргелекчи эш Попов ак оруктап, чүгө Тере-Хал четкеш келир, а Эрзин, Нарын уяна-

да, Качыкта болган Тес-Хем уюнда малчынарга четпейн турар. Чандык малчынар ол дерги садымын ажык-дүзүңгө ам-даа эки билбес. Ичталаш малчынарын дерги садым-биле хандыраа эки. В. КЫРГЫС.

Кустанай область. Чаа дүжүттүн таразынын тавычаларын бөдүл эгезинин баштайгы хунуңде бир-ле совхозтун 12 комбайнерлериниң бастырык таразын чүдүрүңгө 120 автомашиналар Красноярск совхозтун ажилдаачыларына негеттинип турган. Совхоз 18 муң пуд таразын элеваторга сөөртүп чедирген.

Элеваторун ажилдаачылары база-ла белеткелди болган: 120 автомашиналар сөөртүп экелген таразын бир шак безин четпес эле шиптузун хүлээп алган.

Чурукта: Кустанайн элеваторунда Красноярск совхозтан келген таразы хүлээп ал турары. Фото В. Давыдовтун. СЭТА-ның фотохрониказы.

Оттук-Дашта саанчы кыстар

Оттук-Дашта аныктар фермазынга келди. Ичталаш агарлаашкын пунктунда 15 хачымып электр кыргында агрегаты болган хол хачымып 10 ажык август 24-тен сентябрь 1-ге чедир 1200 баш хойжу агарлап кыргаш, 620 кг ажык агар-

1750 литр сүттү саар турган, 1931 литрин саткан. Азы 181 литрин ажык күүсеткен. Саанчылар Борбалдай, Кок-кыс, Бадмаа олар ай планын база-ла ажык күүсеткен чогуур. Ферма нийтир-биле июль айда 17600 литр сүттү саар турган, 18262 литр кылдыр күүсеткен.

— Чорук чогузун! дөш хулум-турду. Ферманын үчөгичи Х. Шолан бисти элдек хүлээп алды. Фермада нийти байдал-биле таныштырыс. Сүт хүлээп алып пунктунуң ишти ажык аргы-силкил. Бир өрөөлде арылап чутган сүт тырттар машинамы арык ас-биле шевертин шыл каан тур. Өскө өрөөлде агитлястик болган саанчыларынч көргүзүлгөдөр бижээп сандыра бар болду. Саанчыларын июльда саган сүдүн суургайлар берди. Саанчы Т. Мамы-Хал 10 инектен-не 1650 литр сүттү саар турган, 2196 литрин саап, азы 546 литрин артыкка саткан. Саанчы Р. Арандо 10 инектен-не бир айда

Казы кырында ажалдап турар кыстарын каткы-шоору мөң кичөөңгейини хаара туд берди. Чаа туттуңган кажаалда саанчы кыстарынч шептен турары ол болду. Оларын көздө Советтик депутаты Бадмаа удурутту тур.

Саалда доостурга анык кыстар сикен шалыңга чоруттарлар. Бо чымын 50 тонна сикени ажалда чымын-ына киришкен. Улуг-Хем районун «Х Улуг хурал» колхозунуң Оттук-Дашта аныктар фермазы алган хүлээлгенин эрестип күүседип турар.

Маңгыстар, спекулянттар бистин нийтиледе база бар. Олар күш-ажылга мөөк эвес болган боттарынын күжүн үндүрбөй турган, чыгы-биле ашка-төргөлгөдөр тып алдыры ордальжы чоруттарлар. Хергелдедир чандык барааннарынч түр чедилейн турарын база садык организациаларынын багай ажилын ажилдап алган, спекулянттар чандык барааннарынч үш дикыр улуг эртекке садып, ак-сеткилд ажил-ишчилерин дээрбеден турдарлар.

ПРОПАГАНДИСТЕРГЕ ДУЗАЛАМЧЫ

Ажыл кылбас кижжи—чөм чивес

1875 чылда «Гот программазының шүгүмчүдөли» деп ажилына К. Маркс «ажыл кылбас кижжи—чөм чивес» деп бижээн. Пролетарийлер боттарынын алыс күзөл-соруунун болган ийегелеринин эртем талазы-биле ийердешкенин бо доңчу болган билидирин сөөртөдө бүүрүн көргөспөр. Маркстаң бо өстери ажилчы чоннарын демиселе кийгырны, номнарын арзынарында, баррикадаларын болган революцияларын туттарында бижиттинген.

«Ажыл кылбас кижжи—чөм чивес» деп лозун Октябрьдин социалист Улуг революциянын туттарында бижиттинген, ажилчынарынч болган тараачынарынч делегейде бирги социалисттик күрүңгөдөн Конституцияда хойдукузунган. Ам коммунисттер буржуаар бижып бажым-биле бүүрүлгө чоруп орап уенесте, СЭКП Топ Комитетин «Ажыл кылбас кижжи—чөм чивес» деп бистин үеиң чептү, дайынчы принципин пропагандаларының болган ол дөш демисажырынч эртекке чутулаашкы кичөөңгейин база катан агардурун турар.

В. И. Ленин Октябрь революциянын бүүдүзүңгө «Күрүң болган революция» деп ноңу бижээн болган күрүңгө дугайында, коммунизмин ийи фаазаларының дугайында марксисттик өөрдүн хөгжүдүшкөн, «ажыл кылбас кижжи—чөм чивес» деп принциптин ужуз-дугайына база катан тодаргай айткан болгай. «Болшевиктер күрүңгө эрге-чиргезин тудуп шылаар бе?» деп чүдүлгө В. И. Лениндин демделеп турганы болза: «Ажыл кылбас кижжи—чөм чивес» деп принципте

ажылчын депутаттарын Советтери эрге-чиргезиниң холга алганда амырдыла боттарылар ужурут бирги болган эң кол чүрүм болур». Бодунуң доғунап туруп келгенинч баштайгы хунуңеринде эгезген. Совет эрге-чиргези «Ажыл кылбас кижжи—чөм чивес» деп, социализмин принципин чаа нийтиледин күлжү-биле харылаашкыны үндөзүңгө салган. Баштайгы Совет Конституция—1918 чылда РСФСР-нин Конституцияны база иччаар дүрүмчүлүп бижээн.

1917 чылдын Октябрь ажилчынаар болган тараачынаар эрге-чиргезин боттарының холуга алган. Ичталаш-даа эрге-чиргезин холга алдыры-биле хамык-ла чүрөңүн үдө бергени өлөвөс-ле болгай. Ол эрге-чиргезини бижытпаар ужурут. Социализмин тургузар орукта тургузунуң келген. А оңу канчан тургузуп алдыр?

Бүтү кижилер ол нийтиледин тургузунуң боттарынын бүтү эңир-иштин болган угаан-бодалы мөдөрдө-биле дордан-на берип эгезген деп чутулааш болбас. «Совет эрге-чиргезиниң элчегил сорулгалары» деп ажилына болган бодунун эске-ла ажилдарына В. И. Ленин күрүңгө эргелеп баштаарында, совет чериниң эски болурунда ажилчы чоннарын кызымактай өөрдөп чорзан. Эвөш ажилдап берген, алшаны ардагы-ла болза кейүү алдыры болду капитализминин чангычлары-биле чурттап чоруп чал саным кижилерин ажилчы ангынын эрге-чиргезин камгалар ужурут деп В. И. Ленин «Бистин солуннарымыс-

тунга алган сөөлүңдө ажилчы чон бир-ле дугаарында боттары чогаалдыгы өзү-биле ажилдаар, өөренип боттарынын бодаларын боттадылар арталык болганар. Куш-ажымы—бүтү-ле материалдык болган культурун үнөлдүлгө тургузуп турар. Мал-чүдүлгө деп чү ол дөзөрүн билбес күш-ажыл бистин чүрүвүстү байла, күчүлүк социалисттик күрүңгө болдурун.

Коммунист күш-ажыл бригадаларынч болган шалыкчыларынч чарымынч мурнакчыларынч

«СООК ДАЙЫННЫЦ НИИТИ ХАЛАП БОЛУ БЭЭРИН БОЛДУРВАС»

ССРЭ-ийн Министрлер Чөвүлелин Даргазы Н. С. Хрущевту баштап ССРЭ-ийн төлөөлөрү КНО-нуң Кол Ассамблеясының сессиялыче чорурлар дээр Совет чазактын шиттирин даптыкыда калбаа-биле тайлыбырлап үргүлчүлөшпашан.

Совет чазактын ол шиттирин тайлыбырлап тура Комбозжаның Ажас Кхмер де Пресс агентилелинч меделээни бола: совет инициативаны өттүнүп болур дээрин минир херек, чүге дээрге делегейни чарып турар кол айтырлары КНО-га шиттирелзин дээрин бүгү делегей күзөп турар чүве болганда, болуңу чуртунуң тургужун тайлыбырлап бөөри-биле чурт бүрүзүнүң өңе бедик төлөөлөчүлери боттары аңаа четкилей бөөр чорук чөпшөрөжишкенин челип алырын чигегир дээрин черле бидингир. Оон-биле кады Ассамблеяга дээрги Хрущев болу-биле киржир деп шиттирелзин бола дугуржулганы челип алыр деп оң быжым-биле бодап турарын болгаш соок дайын ниити халап болу бөөрин болдурбас дээр оң оралдажып турарын чугаа чокка херекчир турар.

Бир эвес бисти ап көөр болза, КНО-га дээрги Хрущевту киржир тайбын болгаш чөпшөгөжишкенин дугуржир чедир шак мыдың бузулук чымчашкыга чедирген турарын күзөп турарымыс бидингир.

КНО-нуң Кол Ассамблеясының сессиялыча чазак баштыңнарынч баарының идеясын бүгү кемчигер-биле деткип турар бис деп, япон солун «Майнити» бижээн. Барым талакы кургунелер хажымсычыча оя берейин, КНО-нуң Кол Ассамблеясының сессиялыче боттарының баштыңнарын чорударына диттигинер дээрин күзөп турар бис деп ол солун база демдегеп турар.

Өскө бир «Токио симбун» деп япон солун бодунуң мурунку чүүлүндө «эрткен чылым премьер Хрущевтун киргени чөпшөгөжишкенин бүгү-ниити болгаш бүрүн дугур дугайында саналдары Каттышкан Национал Организациязы бир үн-биле деткөөн болгай дээрин айтыпкан, ам бо улаада чөпшөгөжишкенин дугуржирин айтырымы Ассамблеяның төп айтырымы болур дээрин онзалал демдегелен. Совет Эвилелинч талаамдан чөпшөгөжишкенин бүгү-ниити болгаш бүрүн дугуржирин идеясын пропагандалап турарын хей-хей нейтралдык чурттар болгаш хамаарышпас эргени алган чурттар болгаш турар деп чүвени ол солун демдегелен.

КНО-нуң Кол Ассамблеясының ам болур сессиялыче Совет чазактын баштыңнарын чорур деп турарына Японияны демократтык бөлүктери байыр чедирип турар. Япониянын профивилдеринин Кол чөвүлелинч делегей талаам-биле килдизинч начальниг Судзүкинч СЭТА-ның корреспондентизинге меделээни бола: «КНО-нуң Кол Ассамблеясының ажылына Совет чазактын баштыңнарынч киржир — Совет Эвилелинч тайбынга шыкшыдыг күжө-жөшкөжүнүнч чаз барымдаалык». Инициатору Совет Эвилелинч болуңу турар чөпшөгөжишкенин бүгү-ниити болгаш бүрүн дугур дугайында саналдары КНО-нуң Кол Ассамблеясы чугаалажып көөр дээринге идеясын Судзүкинч илереткеш, чөпшөгөжүнч бүгү-ле хевирлерин уузунаары болгаш шериглерин таралдыры база тайбынды челип алыры дээр Японияның ажылынч ангымы ССРЭ-нин ажылыч чоннары-биле кады демсежир деп ол оон мыай меделгелен.

КНО-нуң Кол Ассамблеясының сессиялыче Н. С. Хрущевту чорур деп турарын Израильдинч бүгү солуннары паралап, тайлыбырлап бижик турар. «Кол гаам» солун Совет чазактын ол шиттиринге байыр чедиргеш, ажыктыг чугаалажыпканнаар кылырында отталарын оралдажып турар барым талакы кургунелерин уурутувучуларын шугунчулгун.

Кол Ассамблеяның XV сессиялыч совет төлөөлөрүн ССРЭ-ийн Министрлер Чөвүлелинч Даргазы Н. С. Хрущев баштаар дээринч дугайында дынадыг КНО-нуң ам болур Кол Ассамблеясының сессиялыч АКШ-тын канчар киржиринин дугайында ажылдап кылдынган тактикасын үрөп каан хевиринч деп чүвени Нью-Йорктан дынадыглар чугаалап турар. «Хрущевту шиттирелзин (КНО-нуң сессиялыч төлөөлөрүнч баштыңнары Н. С. Хрущевту томуйлааны) бола дипломатия талаам-биле инициативаны оң холуңга черле берип турар» — деп, «Уолл-стрит джорнал» солунуңуң корреспондентин Гибсон минип бижээн.

«Нью-Йорк геральд трибуна» солунуңуң корреспондентин Хиггинс-тинч Вашингтондан дынадып турарың бузуура алырга, сентябрьның 3-те анаа албаның кижилери далашты-биле чыылгаш, КНО-нуң Кол Ассамблеясының сессиялыч ССРЭ-ийнч төлөөлөрүнч баштыңнары Н. С. Хрущевту томуйлаар дугайында Совет чазактын шиттири-биле холбаштыр кандыг бажымнары кылырын чөвүлөжин өгөлөөн. Президент Эйзенхауэр болгаш өскө-даа белик албан-дужаалдыг кижилер Н. С. Хрущевту шиттири-биле холбаштыр чөвүлөжин турган ужурунда Вашингтонун, Парижин, Лондонун болгаш НАТО-нуң киржичилери өскө-даа чурттарынч найсымдаларының аразында Атлантика океанын кезидир телефон шугуну шуут эзелетингир турган дээрин ол корреспондент айтыпкан.

«Нью-Йорк таймс» солунуңуң Вашингтонда корреспондентинин айтыканындан ап көөрге, Кол Ассамблеяның сессиялыч киржиринч-биле Нью-Йоркка «президент Эйзенхауэр черле чедө бөөр» хире болуп турар. (СЭТА).

Даг Хаммаршельдиге А. А. Громьконун чагаазы

ССРЭ-ийнч даптыкы херектер министри А. А. Громько Каттышкан Национал Организациязының чигинче секретары Даг Хаммаршельдиге чагаа чоруткан. «Каттышкан Национал Организациязына Кыдаттын төлөөлөжүнч» дугайында айтырыгы КНО-нуң Кол Ассамблеясының 15-ийн сессиялыч чугаалажып айтырыгына киржирин Совет чазактын далаамын бузуура ол чагаада дилеп турар.

Чагаада тайлыбыр бижик кошкан Чонунуң санымыс талаам-биле делегейге эң улуг зүрүө — Кыдат Улус Республика Каттышкан Национал Организациязының ажылына киржир аргаом чок болуп турар, мынаарга КР-нуң чарлыбас кезөө булур Тайвань ортулукта АКШ-тын эжелек шериглеринин хамгалымы-биле чаштымып чыдар Чан Кай-шин болуңу КНО-да Кыдаттын олугун жөлеп алган болуңу турар дээрин ол тайлыбыр бижикте айтыпкан.

КНО-нуң ажыл-чорудулганың Кыдат Улус Республиканың киржир эргенин калып каан турар бо чорук Каттышкан Национал Организациязының бодунга улуг котаралды тагарыштырып, улугтар аразымыс кады ажылдажылыгың хажгудеринч херектен ол организацияның аргаларын дыкка кымылдып турар деп тайлыбыр бижикте онзалал айтыпкан.

XVII Олимпий оюннарында (Допчүзү-биле)

РИМ. (СЭТА-ның тусмой корр.). 110 м. черге моондктарлыг чарышса бистинч эң чүгүрү спортчузу А. Михайлов булун үрөп алган, чедипкени чок болган. Н. Березукин алдыгы черин алгаш, шүүдөгө кирешес болган. Ол дистанцияга чүгө В. Чистиков киржир болган.

200 метрге шүүдө майнаашкыма М. Иткина киржир болган. Бидистанцияга бирги черин итали спортчу кыс Дж. Леоне алган. Ийги черде Д. Хаймен (Англия). Бешкөө 11 спортчу кыстар дыкка окулдары бирги чер дээр маргышпаанар. Ийги шөкшөжинге Н. Пономарев (ССРЭ) дыкканы 55 м 10 см окташкан, чаз олимпий рекордуңуң тургулуп, алдын медальды чаалап алган. Айыңа черде Тамара Пресс болган үшкүтүдө Л. Манолу (Румыния).

Сентябрьның 5-те, 20 чурттарын гимнастары бирги чер дээр деми седи өгөлөөнөр. Мыда Совет Эвилелинч 12 гимнастар киржип турар. Кыска шөкшөжинч соода совет гимнастар маргылааны өгөлөөн. Б. Шахлин, Ю. Титов, А. Азаран олар бедик түнелди көргүсөөнөр. Совет гимнастарың соон дарыч Японияныч — бистинч командамыс-

тың эң шымык удуруланычылары маргылааже кирешкөөнөр. Румынч чоогутда «Вилла Боргезе» деп парка аштыгы шаваарың маргылаам өгөлөөн. Совет Эвилелинч Сергей Филатов «Абсент» деп айт-биле, Иван Калита «Корбей» деп айт-биле кирешкен.

Спорттуң 10 хевиринге киржир спортчулар чидик демселеге база кирешкен. Негр Рафел Джонсон (АКШ) болгаш совет спортчу Василий Кузнецов олар эң тергенин көргүтүлгө челип алыр боор деп чүгө көрүктүлөр эвес, харын даптыкы журналистер бадыткап турганнар.

Спорттуң 10 хевиринге маргыжарымың бирги хевир — 100 метрге маңаарыңа Джонсон-даа, Кузнецов-даа бодунуң дээр көргүтүлгө көргүсөөнөр. Джонсон дистанцияны 10,9 секундда, а Кузнецов — 11,2 секундда өрткөн.

Джонсон черинч ууунун калымырыңа 7 м 35 см-ни каалаан, а Кузнецов 6 м 96 см-ни каалаан. Ийги хевиринч соода Джонсон 1854 саным, Германияныч каттышкан командамынч спортчуу К. Грогоревич 1754 саным, Ионданинч спортчуу Е. Кемрибих 1656 саным болган. В. Кузнецов 1643 саным чоруп турар.

XVII Олимпий оюннарының 12-ти түнүлө бөкс болгаш хостук хүрештин чемпионнары илерээр. 12 хүнеринч соода чамык чурттарынч спортчуларының алган түнелдерин XVII Олимпий оюннарынч бо-ла те-вирлерге алган түнелдер-биле деңизөөрге: Совет Эвилелинч Мельбурига 13 алдын медальдары алган болза, ам 19 алдын медальдары, а АКШ-тын спортчулары 16 медальды алган болза, ам база-ла 16 медальды алган болуп турар.

Венгрияныч, Германияныч каттышкан командамынч болгаш Италияныч командамынч эки түнелдерлик чоруп турар. Илангы Италияныч спортчулары бистинч В. Калитонунуң чаалап алган алдын медальды алганда бүгү алдын медальдары чаалап алган. Италияныч 6 бөксөөрлары шүүдө маргылаага киржир болганнар.

Францияныч, Финляндияныч болгаш Канаданыч спортчулары Мельбурига элөөн каш алдын медальдары чаалап алган турган болза, бо олимпиадада алга чедир чангыс-даа алдын медальды чаалап албаан болуп турар.

Сентябрь 5-ке чедир бистинч спортчуларымыс 19 алдын медальдары алгаш бирги черде чоруп турар.

ЧАЗАЛГА

Бо чылдын сентябрь 7-ге үчкөн үшкү абазының 8-ийн «оуруунда № 210 «Шын» солунуңуң бирги арнында «Техники дүргөдөр» деп эгелик чүүдүңуң бирги колонназының оов деп номчур.

Редаторнуң орапачысы Д. О. БЕЗГИ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

БӨГҮН
«ВЛКСМ-НИНЧ 30 чылы» (улуг залга); «Чая Дели» — 12, 215, 415, 615, 815, 1010 шактарда; биче залга: «Маргалаалык чолочамлар» — 5, 7, 9 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: уругуларга программа — эртенгиин 10 шакта; «Кандым даа өртек-биле болза» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.
«ВОСТОК»: «Ак хан» — 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.
ЧАПГЫ КИНОТЕАТРГА: «Пар дер дидим» — 4, 6, 8 шактарда.

ХАМААТЫЛАРГА!

1960 чылдын акша-эт-херексел лотереясының үшкү үндүрүлгөзинин ойнаашкын тиражы 1960 чылдын сентябрь 17-де Краснодар хоорайга болур. Үш рубльдин биледин садып алгаш, «Волга» азы «Москвич» автомашинаны, пианинону, соодукуну, дааранын машинаны, кевисти, хеп чуур машинаны болгаш үнелик өскө-даа чүүдөлерин ойнап ал болур. Лотерея биледин садып алырынары утпанар! Ажаалга кассаларының область эргелели.

Кыдат Улус Республика. Шанхайда Чжэнтайның резина буюу-рер заводу орук чок черлерге ажиллаар аар машиналарга автомобиль дугуларын буюруңуң турар.
Чурукта: диаметри 2,1 метр болгаш деңизин 635 килограмм дугулуңу хевир. Ындыг дугулар 12,5 тона чүкүтү шыдап турар.
СЭТА-ның фотохроникасы.

ФЕРРАРА ХООРАЙГА БОЛГАН МИТИНГИГЕ ТОЛЪЯТТИНЧ ЧУГААЗЫ

РИМ. (СЭТА). Сентябрьның 4-те Феррара хоорайга болган массалык митингте Италияныч Коммунист партияныч чигинче секретары Пальмиро Тольятти чүве чугаалаан. Орадорунч меделээни бола, бистинч чуртустун мурунда чугаада болгаш шыктың айтырмалар туруп турар. Даптыкы политика талаам-биле бистер Барым Германияда шеригин катал тургузушкунуңуң херекчирлер болап турар бис. Ол аг-шаринч атомук чөпшөгөжү аңаа бээрин илерет турар. А Боннунч чакырчылары болгаш болгаш хөкөсөлөк черлерин боттарыга эжелеп алыры дээр аажымнап турар-дыр.

Тольяттинч уламчылаан болза, реактык күштеринч шапымсызың бүгү делегейге тайбын айымыс азыраштырар деп турар. Мынакшаш алы улуска айымалыг чорук база өрткөлөп келген. Ындыг турбуже Францияныч чазга чүгү-даа кылбайын турар. Ол чазак колония улустарына костагыт элөөн улуг шимчээшкенинче хамаарыштыр болуңуң тускай политиканы чорутушсаңуң турар болгаш КНО-да оон төлөөлөчүлери француз колонизаторлар-биле кады Комстага ууру башлап олурар.

Иштики политика талаам-биле ап көөр болза чазак антифашист меделелдерин кылып турар-даа, фабрикаларда база заводтарда фашист үлүдешкенинчери мурунку хе өзөр-ле кылып турар, а конституция үргүлчү-ле үрөтүшпүп турар.

Мынакшаш тургустунуң келген байдалды өскөртүрү-биле чазак чүгү-даа кылбайын турар болгаш чуртуңу эрге-ажыктарыңа дүшпөс эргижир эрге-ажыктыңнарын каталтап турар берген деп Компартияныч чигинче секретары меделгелен.

П. Тольятти Италияныч социалдык партияныч политикамысга холбаштыр мында деп чугаалаан: Фашизм чазакта идегел дугайында айтырыг талаам-биле башлаашкынарга далаатлааш, эштер-социалист элвэгээлме кылган деп санап турар бис, мычалар-даа ийгилик энес сондалаар элөөн демселеге коммунист болгаш социалист партиялары аразында харылааштары бажымчаларымыс бистер моон сондаар-даа чүктүүр апаар бис.

СОЦИАЛИСТИК ЧУРТТАРДА

ХАНОП. (СЭТА). Улусчу эрге-чакырыңны чылдарының дугурдуна вьетнам көдөзүнч амдырамында улуг өскөрдөшкөнөөр боттанган.

Вьетнамың Ажылч чоннар партиясының ТК-аның көдөөнө ажыл чорутар талаам-биле килдизинч эргелекчизи Чан Хыу Дуктуң Вьетнам информс агентилелинч корреспондентин-биле беседазыңа меделээни бола, чурттуң муң-муң чылдарының дугурдуна кагылап келгени дүжүт ифруу чарымынч аш-чулу колдуунда узулуктанган чорук экономика талаам-биле чедип алган эң улуг тийгелге болур.

Француз тергилелдинч үезинде экономиктиг хажгуделдинч эң дээр чылы — 1939 чыл-биле деңизөөрге, 1959 чылдын төнтүзүндө көдөөдө аш-чөм буюрулуңуң алыр оруга чонунч кижэи санымга онааштыр барык ийи катал өскөн.

Тараачынарың садып алыр шийээни 1955-тен 1959 чылга чедир 66,2 хуу бедөөн.

ВЬЕТНАМНЫЧ АЖЫЛЧ ЧОННАР ПАРТИЯЗЫНЫЧ СЪЕЗДИЗИ

ХАНОП. (СЭТА). Вьетнамың информс агентилелинч дапчылып турарын бузуура алырга, сентябрь 5-те кезжөөкүнч 7 шакта Вьетнамың Демократтыг Республикасының найсымалыңы Вьетнамың Ажылч чоннар партиясының үшкү национал съездин айыктынган.

Индияныч болгаш өскө-даа чурттарынч коммунист партияларында төлөөлөр болгаш төлөөлөчилер съезде хундулуг аалчылар болуп олуржуп турар.

Съездинч ажылды 576 төдөөлөр киржип турар. Социалист чурттарынч коммунист болгаш ажылч партияларының төдөөлөрү, Францияныч, Канаданыч, Индонезияныч, Японияныч,

ВЬЕТНАМ КӨДЭЭДЕ ЧААРТЫЛГАЛАР

Улуг чедипкениңер чүгө экономика талаам-биле чедип алдынган эвес. 1958 чылдын төнтүзүндө Сонгу Вьетнамың ортулаштар районнарында чонунч бижик билбес чорун колдуунда узулуктанган. Ниити эртем билгинч неггетеридир дээр шимчөөшкени дүргөн калбарып турар. Школа назымы уругуларың барык шултузу школада өөренип турар, мынаарга француз тергилелдинч үезинде бир муң кижиге-ле 10 школаның онаажыры безин чегей турган.

Шаанда муң-муң кижилеринч өлүп кырып чораны холера, оспа болгаш бубон, чума шыкшаш мыдыг халлавырыг аарыглар сөөлүг чылдарда бүрүн узулуктанган. Ам көдөө суур бүрүзүндө 2 — 5 медицина ажилдакчылары, 1 — 3 акушеркалар ажилдап турар.

Чан Хыу Дуктуң оон мыай чугаалааны бола, Сонгу Вьетнамың помещиктерге болгаш империалисттерге кул болуп чорган тараачынары чер реформазын боттандырымың сөөлүндө көдөөнө өлөри апарган болгаш боттарының кезе ажыл-агый херектерин эргелеп башкаарыңа киржип, боттарының ас-кежиктиг амдыларың тургузуп турарлар. Чамың садыгжылардан болгаш спекулянттардан хостааларын тараачынарга дузулаар дээр чазак оларга чүгө банк чөвүлөжүн тысып турар эвес, харын база чөөлө тысыр кооперативтерин тургузары оларга дузулап турар, ол кооперативтер ниитили-биле 10 миллион ажык дөңг акша түнүгү чөөлини тараачынарга тысып турар.

Көдөөнч социалист чазартылыгының программазының кол чүүлү — көдөө ажыл-агый кооперастаар дээр шимчөөшкени 1958—1960 чылга чедир чедипкенинчери чайтылыш чокка чедип ап келген.

Бо чылдың июльга чедир 34585 көдөө ажыл-агый кооперативтери тургустунган. Сонгу Вьетнамың тараачы ажыл-агыйларының 55 хуузу кооперативтерге кирген. Сөөлүг чылдарда көдөө ажыл-агый буюрулуңуңуң дүргөн өзүдөли кооперативтеринч артык күштеринч маргыш чокка көргүзүп турар.

ГДР-нин президенти Вильгельм Пиктин кадынын байдалы

БЕРЛИН. (СЭТА). Герман Демократтыг Республиканыч Президентинч Вильгельм Пиктин кадымынч байдалың дугайында бюллетенинч мында парлаан болгаш чүрөкчүн херектен суураанының түнелинде оон кадымынч байдалы дорайтаан деп мында дынааткан. Мага-бодунуң температуразының 38,4 градус чедир көдүрүлгөзининч соода президентинч байдалы дыкка шыгымы апарган.

ОБЛАСТЫЧ КИНОЭКРАННАРЫНДА

деп кинону көрүңөр.